

II. Recht op geneeskundige verzorging als leerling

Het landschap van het alternerend leren was tot voor kort gekenmerkt door een veelheid aan contracten, formules en stelsels met elk hun eigen regels en behandeling binnen de sociale zekerheid.

Ingevolge het advies nr. 1770 van de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven werd aan deze situatie een einde gesteld door in het Koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders een federale sokkel in te voeren voor opleidingen alternerend leren. Dit betreft een aantal minimumvoorwaarden waaraan een opleiding moet voldoen opdat de persoon die de opleiding volgt, wordt gelijkgesteld met werknemer in het kader van de voormelde wet van 27 juni 1969.

Daarnaast werden, via het Koninklijk besluit van 29 juni 2014 tot wijziging, wat betreft de leerlingen, van het Koninklijk besluit van 3 juli 1996 tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, en van het Koninklijk besluit van 13 augustus 1984 tot uitvoering van artikel 45 van de herstellwet van 31 juli 1984, alle leerlingen op gelijke voet gezet, door een einde te maken aan de bevoorrechte situatie van industriële leerlingen (= leerlingen wier leerovereenkomst valt onder het toepassingsgebied van de wet van 19.07.1983 op het leerlingenwezen voor beroepen uitgeoefend door arbeiders in loondienst) die werden gelijkgesteld met werknemers voor wat de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering betreft en waarbij het tijdvak als industriële leerling altijd (zowel als ze minderjarig als meerderjarig zijn) werd gelijkgesteld.

Deze wijzigingen zijn in werking getreden op 1 juli 2015.

1. Toepassingsgebied

1.1. De regeling zoals besproken in deze omzendbrief geldt louter voor de sector geneeskundige verzorging.

1.2. Onder leerling wordt elke persoon begrepen die in het kader van een alternerende opleiding door een overeenkomst verbonden is met een werkgever, met uitzondering van:

- de mindervaliden, die gebonden zijn door een speciale leerovereenkomst voor de omscholing van mindervaliden of een overeenkomst voor beroepsopleiding of omscholing, bedoeld in artikel 17, 2° en 3°, van de wet van 16 april 1963 betreffende de sociale reclassering van de mindervaliden
- de arbeidsovereenkomst.

Wordt verstaan onder alternerende opleiding, elke situatie die beantwoordt aan alle volgende voorwaarden samen:

1° de opleiding bestaat uit een deel dat uitgevoerd wordt op de werkvloer en een deel dat uitgevoerd wordt binnen of op initiatief en onder de verantwoordelijkheid van een onderwijs- of opleidingsinstelling; deze twee onderdelen beogen samen de uitvoering van één enkel opleidingsplan, zijn daarom op elkaar afgestemd en wisselen elkaar geregeld af

- 2° de opleiding leidt tot een beroepskwalificatie
- 3° het deel dat uitgevoerd wordt op de werkvloer voorziet op jaarbasis een gemiddelde arbeidsduur van minstens 20 uren per week, zonder rekening te houden met de feest- en vakantiedagen
- 4° het deel dat uitgevoerd wordt binnen of op initiatief en onder de verantwoordelijkheid van een onderwijs- of opleidingsinstelling, omvat op jaarbasis:
 - minstens 240 uren voor de jongeren die onderworpen zijn aan de deeltijdse leerplicht in toepassing van de wet van 29 juni 1983 betreffende de leerplicht
 - minstens 150 uren voor de jongeren die niet onderworpen zijn aan de leerplicht in toepassing van voornoemde wet van 29 juni 1983, waarbij het aantal uren berekend kan worden naar *rato* van de totale duur van de opleiding, de uren waarvoor de leerling eventueel van een vrijstelling geniet, toegekend door de voormelde onderwijs- of opleidingsinstelling, zijn begrepen in de 240 of 150 uren
- 5° de beide delen van de opleiding worden uitgevoerd in het kader van en worden gedekt door één enkele overeenkomst waarbij de werkgever en de leerling betrokken partij zijn, de opleiding kan worden uitgevoerd in het kader van meerdere opeenvolgende overeenkomsten op voorwaarde dat (1) de minima van de opleidingsuren binnen de onderwijs- of opleidingsinstelling het aantal bedoeld in punt 4 bereiken en dat (2) het volledige traject, bestaand uit verschillende opeenvolgende overeenkomsten, gegarandeerd en gecontroleerd wordt door de operator die verantwoordelijk is voor de opleiding
- 6° de in 5° bedoelde overeenkomst voorziet een financiële bezoldiging voor de leerling die ten laste is van de werkgever en die beschouwd moet worden als een loon voor de toepassing van de wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers.

2. Tijdvakken als leerling vóór 1 juli 2015

2.1. Op tijdvakken als leerling vóór 1 juli 2015 dient de oude reglementering te worden toegepast:

- Tot 31 december van het jaar dat de leerling 18 jaar wordt, is hij niet onderworpen aan de sector geneeskundige verzorging van de sociale zekerheid van werknemers.

De rechthebbende dient een beroep te doen op de hoedanigheid van persoon ten laste of van gerechtigde resident.

- Vanaf 1 januari van het jaar dat de leerling 19 jaar wordt, is hij wel onderworpen aan de sector geneeskundige verzorging van de sociale zekerheid van werknemers.

De rechthebbende heeft voor het tijdvak als leerling de hoedanigheid van gerechtigde werknemer en is voor dit tijdvak bijdragen verschuldigd.

Indien zijn bijdragebescheiden voor het refertejaar de vereiste minimumwaarde bereiken (art. 286 van het K.B. van 03.07.1996 tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14.07.1994), heeft hij recht op geneeskundige verzorging als gerechtigde werknemer.

Bereiken zijn bijdragebescheiden deze minimumwaarde niet:

- kan hij de aanvullende bijdrage betalen om recht te hebben als gerechtigde werknemer
- kan hij een beroep doen op de hoedanigheid van persoon ten laste indien aan de voorwaarden hiervoor is voldaan
- kan hij een beroep doen op de hoedanigheid van gerechtigde resident mits de betaling van een eventuele persoonlijke bijdrage.

Voorbeeld 1

A is 17 jaar oud en woont bij zijn moeder B. Hij is op 1 september 2014 begonnen als leerling middenstand en heeft hiertoe een leerovereenkomst afgesloten met een werkgever. Op 7 januari 2015 wordt hij 18 jaar oud. Eind februari maakt hij een einde aan zijn leerovereenkomst omdat hij wil gaan studeren aan de hogeschool.

A is door zijn leerovereenkomst nooit onderworpen geweest aan de sector geneeskundige verzorging van de sociale zekerheid van werknemers.

Hij kan ingeschreven worden als persoon ten laste van zijn moeder B.

Voorbeeld 2

A is 17 jaar oud en woont alleen. Zijn ouders zijn overleden en zijn grootvader B is zijn voogd. Hij is op 1 september 2014 begonnen als leerling middenstand en heeft hiertoe een leerovereenkomst afgesloten met een werkgever. Op 6 december 2014 wordt hij 18 jaar oud. Eind juni 2015 loopt zijn leerovereenkomst als leerling ten einde. A is geslaagd in zijn alternerende opleiding en wordt vast in dienst genomen door de werkgever bij wie hij zijn opleiding heeft genoten.

Tot 31 december 2014 is A niet onderworpen aan de sector geneeskundige verzorging van de sociale zekerheid van werknemers. Aangezien hij niet samenwoont met zijn grootvader B, kan hij niet te zijner laste worden ingeschreven. Tot 31 december 2014 zal hij een beroep moeten doen op de hoedanigheid van gerechtigde resident mits betaling van de overeenstemmende bijdrage.

Van 1 januari 2015 tot 30 juni 2015 is A door zijn leerovereenkomst wel onderworpen aan de sector geneeskundige verzorging van de sociale zekerheid van werknemers. Voor deze tijdvakken zal zijn ziekenfonds bijdragebescheiden ontvangen.

Voor de tijdvakken van 1 juli 2015 tot 31 december 2015 zal A op basis van zijn arbeidsovereenkomst recht hebben op geneeskundige verzorging als gerechtigde werknemer.

2.2. Industriële leerlingen hebben steeds, ongeacht hun leeftijd, de hoedanigheid van gerechtigde werknemer (op basis van art. 3 van het K.B. van 13.08.1984 tot uitvoering van art. 45 van de herstelwet van 31.07.1984) en hun tijdvakken als industriële leerling worden gelijkgesteld (d.i. geacht gedekt te zijn door voldoende bijdragen) overeenkomstig artikel 290, A, 2, eerste lid, 6° van het Koninklijk Besluit van 3 juli 1996 tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994.

Voorbeeld 3

A is 16 jaar oud en woont bij zijn ouders. Hij start op 1 januari 2014 met een opleiding als industriële leerling. Op 31 december 2014 loopt zijn leerovereenkomst ten einde. A is niet geslaagd en gaat op zoek naar een nieuwe opleiding.

Tijdens 2014 is A onderworpen aan de sector geneeskundige verzorging van de sociale zekerheid van werknemers en worden de tijdvakken gelijkgesteld.

In 2016 zal zijn recht op geneeskundige verzorging verlengd kunnen worden op basis van zijn hoedanigheid van gerechtigde werknemer tijdens het laatste kwartaal van 2014 en de gelijkstelling van refertejaar 2014.

3. Tijdvakken als leerling na 1 juli 2015

Op tijdvakken als leerling na 1 juli 2015 dient de nieuwe reglementering te worden toegepast:

- Tot 31 december van het jaar dat de leerling 18 jaar wordt, is hij niet onderworpen aan de sector geneeskundige verzorging van de sociale zekerheid van werknemers.

De rechthebbende dient een beroep te doen op de hoedanigheid van persoon ten laste of van gerechtigde resident.

- Vanaf 1 januari van het jaar dat de leerling 19 jaar wordt, is hij wel onderworpen aan de sector geneeskundige verzorging van de sociale zekerheid van werknemers.

De rechthebbende heeft voor het tijdvak als leerling de hoedanigheid van gerechtigde werknemer en dit tijdvak wordt gelijkgesteld (d.i. geacht gedekt te zijn door voldoende bijdragen) overeenkomstig artikel 290, A, 2, eerste lid, 6° van het Koninklijk besluit van 3 juli 1996 tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994.

Voorbeeld 4

A is 18 jaar oud, woont bij zijn ouders B en C en vat op 1 september 2014 een opleiding in het kader van de middenstand aan. Deze alternerende opleiding loopt af op 30 juni 2015, maar A is niet geslaagd. Na een vakantieperiode van 2 maanden, vat A op 1 september 2015 een nieuwe opleiding in het kader van de middenstand aan. De examenperiode eind 2015 verloopt evenwel niet zoals gehoopt met als gevolg dat A er de brui aan geeft op 31 december 2015. Hij gaat nadenken over zijn toekomst.

Tot 31 december 2014 is A niet onderworpen aan de sector geneeskundige verzorging van de sociale zekerheid van werknemers. Hij kan persoon ten laste zijn van zijn vader of moeder.

Op 1 januari 2015 wordt A onderworpen aan de sector geneeskundige verzorging van de sociale zekerheid van werknemers. Voor de tijdvakken van 1 januari 2015 tot 31 december 2015 zal zijn ziekenfonds bijdragebescheiden ontvangen als gerechtigde werknemer. Enkel de tijdvakken van 1 september 2015 tot 31 december 2015 zullen worden gelijkgesteld.

Om het recht op geneeskundige verzorging van A te verlengen voor 2017 is voldaan aan de voorwaarde inzake hoedanigheid aangezien A tijdens het laatste kwartaal van 2015 beschikt over de hoedanigheid van gerechtigde werknemer.

Wat de bijdrageverplichting voor refertejaar 2015 betreft, geldt het volgende:

- Indien de bijdragebescheiden voor de tijdvakken van 1 januari 2015 tot 30 juni 2015 en de gelijkgestelde tijdvakken van 1 september 2015 tot 31 december 2015 de vereiste minimumwaarde bereiken, is voldaan aan de bijdrageverplichting
- Is dit laatste niet het geval, kan A ervoor kiezen om hetzij de aanvullende bijdrage te betalen als gerechtigde werknemer hetzij een beroep te doen op de hoedanigheid van persoon ten laste van zijn vader of moeder hetzij een beroep te doen op de hoedanigheid van gerechtigde resident.

4. Overgangsregeling

Voor industriële leerlingen met een lopende overeenkomst op 1 juli 2015 geldt een overgangsregeling. Deze houdt in dat zij tot het einde van hun leerovereenkomst recht hebben op de regeling zoals besproken onder punt 2.

 Bijvoorbeeld: A is 16 jaar oud, hij is persoon ten laste van zijn vader en vat op 1 september 2014 een opleiding aan als industriële leerling. Deze opleiding duurt twee jaar en A behaalt aldus zijn diploma op 30 juni 2016. Hij mag onmiddellijk aan de slag bij de werkgever die hem heeft opgeleid.

Op 1 september 2014 wordt A onderworpen aan de sector geneeskundige verzorging van de sociale zekerheid van werknemers. Hij heeft als industriële leerling geen bijdrageverplichting, met als gevolg dat hij met ingang van 1 september 2014 geen beroep meer kan doen op de hoedanigheid van persoon ten laste, maar een beroep moet doen op de hoedanigheid van gerechtigde werknemer. De tijdvakken van 1 september 2014 tot 30 juni 2016 worden gelijkgesteld. Vanaf 1 juli 2016 werkt hij in het kader van een arbeidsovereenkomst, met als gevolg dat hij bijdraagt aan de sociale zekerheid van werknemers.

Het recht op geneeskundige verzorging van A zal verlengd kunnen worden tijdens 2015 aangezien hij tijdens 2013 persoon ten laste was van zijn vader.

Zijn recht op geneeskundige verzorging zal ook voor 2016 kunnen worden verlengd op basis van zijn hoedanigheid als gerechtigde werknemer tijdens het laatste kwartaal van 2014. Voor refertejaar 2014 zullen de tijdvakken van 1 januari tot 31 augustus worden gelijkgesteld als persoon ten laste en zullen de tijdvakken van 1 september tot 31 december worden gelijkgesteld als industriële leerling.

Voor 2017 zal worden gekeken naar refertejaar 2015. Aangezien hij tijdens het laatste kwartaal van 2015 beschikt over de hoedanigheid van gerechtigde werknemer, en refertejaar 2015 zal worden gelijkgesteld als industriële leerling, zal zijn recht verlengd worden voor 2017.

Met het oog op de verlenging van zijn recht tijdens 2018, zal A door zijn arbeidsovereenkomst een beroep kunnen doen op de hoedanigheid van gerechtigde werknemer tijdens het laatste kwartaal van refertejaar 2016. De tijdvakken van 1 januari tot 30 juni 2016 zullen worden gelijkgesteld als industriële leerling. Voor de tijdvakken van 1 juli 2016 tot 31 december 2016 zal het ziekenfonds van A bijdragebescheiden ontvangen. Indien deze bijdragebescheiden en de gelijkgestelde tijdvakken ervoor zorgen dat de vereiste minimumwaarde is bereikt, zal het recht van A verlengd kunnen worden tijdens 2018.

Van toepassing vanaf 1 juli 2015.

 Omzendbrief V.I. nr. 2016/150 – 200/1 van 14 juni 2016.